

پوهنتون كاردان
KARDAN UNIVERSITY

سيرت النبي عليه السلام

سمسټر: دوم

درس: نهم

استاذ: لطف الله حمیدی

مفردات جلسه نهم

- مرور مختصر به در گذشته
  - نتایج متوقع از درس
  - أمهات المؤمنین رضي الله عنهن
    1. خديجة الكبرى
    2. سودة بنت زمعه
    3. عائشة بنت أبي بكر
    4. حفصه بنت عمر
    5. زينب بنت خزيمة
    6. ام سلمة هند بنت ابي أمية
  - 7. زينب بنت جحش
  - 8. جویریة بنت حارث
  - 9. أم حبيبة رملة بنت أبي سفيان
  - 10. صفية بنت حُيى بن أخطب
  - 11. ميمونه بنت حارث
- فلسفه تعدد زوجات النبي عليه السلام
- منابع مضمون

مفردات درسی جلسه نهم

- امهات المؤمنین او اولاد.
- تعدد زوجات او د زیاتوالي مقصد.
- له امهات المؤمنین او اولادونو سره نبوي ژوند.
- درسونه او عبرتونه.

مرور مختصر به درس گذشته

- حجة الوداع
- آغاز مریضی
- آخرین روز زندگی پیامبر صلی الله علیه وسلم
- وفات رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
- خاکسپاری پیکر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
- شمائل رسول الله علیه السلام

نتایج متوقع از درس

حاصل نمودن معلومات در باره أمهات المؤمنین و همچنان دانستن فلسفه تعدد زوجات رسول اکرم علیه السلام.

أمهات المؤمنین رضی الله عنهن

۱- خدیجة الکبریٰ:

در مدت اقامت پیامبر گرامی اسلام در مکه، خانواده پیامبر از آنحضرت به اضافه همسر ایشان خدیجه بنت خویلد تشکیل می شد. ایشان در سن بیست و پنج سالگی بودند که خدیجه را- که چهل ساله بود- به همسری خویش در آوردند، و او نخستین زنی بود که آنحضرت با وی ازدواج کردند، و تا زمانی که وی در قید حیات بود، همسر دیگری اختیار نکردند. رسول خدا ص از خدیجه چند پسر و چند دختر داشتند. پسران، هیچیک زنده نماندند. دختران آنحضرت عبارت بودند از: زینب، رقیه، ام کلثوم، و فاطمه. زینب را پیش از هجرت پسرخاله اش ابوالعاص بن ربیع به همسری خویش در آورد، رقیه و ام کلثوم هر دو را یکی پس از دیگری عثمان بن عفان به عقد ازدواج خود در آورد. فاطمه را نیز، علی بن ابیطالب در فاصله دو جنگ بدر و احد به همسری خویش در آورد، و از فاطمه، حسن و حسین و زینب و ام کلثوم زاده شدند.

أمهات المؤمنین رضی اللہ عنہن

۲- سَوْدَةُ بِنْتُ زَمْعَةَ:

رسول خدا ص حدود یکماه پس از وفات خدیجه، در ماه شوال سال دهم بعثت با وی ازدواج کردند. سوده در ماه شوال سال ۵۴ هـ ق از دنیا رفت.

۳- عایشه دختر ابوبکر صدیق:

رسول خدا ص یکسال پس از ازدواج با سوده، دو سال و پنج ماه پیش از هجرت، با وی ازدواج کردند. عایشه هنگام زفاف پیغمبر اکرم ص باکره بود، و آنحضرت همسر باکره ای جز او نداشت. از همه زنان امت فقیه تر بود. از همه زنان بطور مطلق داناتر بود. عایشه هفدهم ماه رمضان سال ۵۷ یا ۵۸ از دنیا رفت و در قبرستان بقیع به خاک سپرده شد.

۴- حفصه دختر عمر بن خطاب:

رسول خدا ص در ماه شعبان سال سوم هجرت با او ازدواج کردند. حفصه در ماه شعبان سال ۴۵ ق در سن شصت سالگی در مدینه درگذشت، و در قبرستان بقیع به خاک سپرده شد.

أمهات المؤمنین رضی الله عنهن

۵ - زینب بنت خُزَیمه:

وی از طایفه بنی هلال بن عامر بن صعصعه بود، و او را امّ المساکین می نامیدند، زیرا، نسبت به آنان مهربان بود و برای آنان دلسوزی می کرد.

او نخست همسر عبدالله بن جحش بود که در جنگ احد شهید شد، و رسول خدا ص در سال چهارم هجرت با او ازدواج کردند. زینب حدود سه سال پس از ازدواج با پیامبر اکرم ص در ماه ربیع الثانی سال چهارم هجرت از دنیا رفت، و آنحضرت بر وی نماز گزاردند، و در قبرستان بقیع به خاک سپرده شد.

۶ - أمّ سلمه هند بنت ابی أمیه:

وی همسر ابوسلمه بود و از وی فرزندی داشت. ابوسلمه در ماه جمادی الاخری سال چهارم هجرت از دنیا رفت، و رسول خدا ص چند روز مانده به پایان شوال همان سال با امّ سلمه ازدواج کردند. او یکی از فقیه ترین و خردمندترین زنان بود. امّ سلمه در سال ۵۹ ق یا به قولی ۶۲ ق در سن هشتادوچهار سالگی از دنیا رفت، در قبرستان بقیع به خاک سپرده شد.

أمهات المؤمنین رضی الله عنهن

۷ - زینب بنت جحش بن رباب:

وی از طایفه بنی اسد بن خزیمه، و دختر عمه رسول خدا ص بود. زینب نخست همسر زید بن حارثه بود که فرزند نبی اکرم ج شناخته می شد. زید او را طلاق داد، و همین که زمان عدّه وی گذشت، خداوند متعال آیاتی از قرآن کریم را نازل گردانید و در نکاح رسول خدا ص درآمد. آیات متعددی از سوره احزاب درباره زینب نازل شده است که به تفصیل مسئله تبّی (پسرخواندگی) را- که در جای خودش به آن خواهیم پرداخت- مطرح کرده است. رسول خدا ص در ماه ذیقعدّه سال پنجم هجرت- و به قولی سال چهارم هجرت- با او ازدواج کردند. وی عابدترین زنان و پر صدقه ترین آنان بود. زینب در سال بیستم هجرت در سن پنجاه و سه سالگی درگذشت. وی نخستین فرد از امّهات مؤمنین بود که پس از پیامبر اکرم ج دار فانی را وداع گفت. عمر بن خطّاب بر وی نماز گزارد و در قبرستان بقیع به خاک سپرده شد.

أمهات المؤمنین رضی الله عنهن

۸ - جُویریة بنت حارث:

پدر وی حارث رئیس طایفه بنی مصطلق از قبیله خزاعه بود. جُویریة در ماه ربیع الأول سال ۵۶ ق- و به قولی ۵۵ ق- در سن شصت و پنج سالگی از دنیا رفت.

۹ - أمّ حبیبه رَمَله دختر ابوسفیان:

وی نخست همسر عبدالله بن جحش بود و برای او حبیبه را به دنیا آورد و به همین جهت کنیه أمّ حبیبه را به او دادند. أمّ حبیبه با همسرش به حبشه مهاجرت کرد. همسرش عبدالله در آنجا مرتدّ شد و آیین نصرانیت برگزید و همانجا از دنیا رفت، اما او بر دین و هجرتش پایبند ماند، آنحضرت پس از بازگشت از فتح خیبر با او زفاف کردند. أمّ حبیبه در سال ۴۲ ق- یا ۳۳ ق یا ۵۰ ق- از دنیا رفت.

أمهات المؤمنین رضی الله عنهن

۱۰- صفیه دختر حئی بن آخطب:

پدرش رئیس قبیله بنی نضیر و از نژاد بنی اسرائیل بود. صفیه در میان اسیران خیبر بود. پیامبر اکرم صلی الله علیه السلام او را نخست آزاد کردند و سپس بعد از فتح خیبر در سال هفتم هجرت به عقد همسری خودشان درآوردند، صفیه در سال پنجاهم هجرت- و به قولی ۵۲ ق، و به قولی ۳۶ ق- از دنیا رفت و در قبرستان بقیع به خاک سپرده شد.

۱۱- میمونه بنت حارث:

وی دختر حارث بود. رسول خدا ص در ماه ذیقعدۀ سال هفتم هجرت- بنا به قول صحیح- در عُمرة القضاء بعد از آنکه از احرام عمره درآمدند، وی را به عقد خودش درآوردند، میمونه در سال ۶۱ ق- و به قولی ۶۳ ق، و به قولی ۳۸ ق- در ناحیه سرف از دنیا رفت و همانجا به خاک سپرده شد، و تا امروز آرامگاه وی در آن منطقه شناخته شده است.

فلسفه تعدد زوجات پیامبر علیه السلام

هرکس زندگانی رسول خدا ص را به دقت بررسی کند، نیک درمی یابد که ازدواج آنحضرت با این زنان متعدد در اواخر عمر شریفشان، پس از آنکه حدود سی سال از بهترین دوران های عمر و نشاط جوانی خود را تنها به یک همسر نسبتاً سالمند، ابتدا با خدیجه و سپس با سوده، گذرانیده اند، درمی یابد که این ازدواج ها بخاطر آن نبوده است که ناگهان در وجود خودشان اشتیاق و شهوت بی حد و مرزی نسبت به زنان احساس کرده اند، و جز در پرتو همخوابگی با این شمار فراوان از زنان نمی توانسته اند در برابر آن شکیبایی کنند؟! بلکه قطعاً اهداف و آرمان های دیگری برتر و بزرگ تر از آن غرض و منظوری که معمولاً با ازدواج برآورده می گردد، در کار بوده است. یکی از آداب و رسوم قوم عرب این بوده است که برای خویشاوندی سببی از طریق وصلت احترام خاصی قائل می شده اند، و این نوع ارتباط خویشاوندی از نظر آنان بابتی از ابواب نزدیکی در برقراری روابط میان تیره ها و طایفه های گوناگون بوده است، و آنان ستیز و نبرد با خویشاوندان سببی را برای خودشان ننگ و عار تلقی می کرده اند. رسول خدا ص از طریق ازدواج با چند تن از امّهات مؤمنین، می خواستند شدّت عداوت و دشمنی قبایل عرب را با اسلام کاهش دهند، و از گزندگی کینه توزی های آنان بکاهند.

فلسفه تعدد زوجات پیامبر علیه السلام (ادامه...)

أم سلمه از طایفه بنی مخزوم- طایفه ابوجهل و خالدبن ولید- بود، وقتیکه رسول خدا ص وی را به همسری خویش در آوردند، از آن پس، خالدبن ولید آن موضعگیری شدید خود را در برابر مسلمانان مورد تجدیدنظر قرار داد، و پس از مدتی نه چندان طولانی از سر طوع و رغبت اسلام آورد. همچنین، ابوسفیان پس از ازدواج آنحضرت با ام حبیبه در هیچگونه نبردی با ایشان رویاروی نگردید. نیز، پس از ازدواج رسول خدا ص با جویریة و صفیه هیچگونه تحرّکی را از سوی بنی نضیر و بنی مصطلق در برابر آنحضرت مشاهده نمی کنیم، از سوی دیگر، مشاهده می کنیم که جویریة از جهت برکت آفرینی برای قوم و قبیله اش یک زن نمونه شناخته می شود، و صحابه رسول خدا ص یکصد خانوار از اسیران قوم و قبیله وی را بخاطر ازدواج پیامبر اکرم ج با او آزاد می کنند و می گویند: اینان خویشاوندان رسول خدایند! و پر واضح است که چنین منت گذاری بر یک طایفه و قبیله از سوی مسلمانان چه تأثیر بسزایی در عمق جان آنان داشته است.

یوهنډون کاردان
KARDAN UNIVERSITY

درس و عبرت تبصره در رابطه به درس

منابع مضمون

- 1. سيرة ابن هشام، لابن هشام.
- 2. السيرة النبوية، للشيخ ابو الحسن الندوي.
- 3. السيرة النبوية، دروس و عبر، شيخ مصطفى السباعي.
- 4. السيرة النبوية، عرض وقائع وتحليل أحداث، شيخ علي محمد الصلابي.
- 5. فقه السيرة، شيخ رمضان البوطي.
- 6. تاريخ الخلفاء للإمام السيوطي.
- 7. التاريخ الإسلامي لإبراهيم الشريقي.
- 8. كتب التاريخ الإسلامي، للشيخ علي محمد الصلابي.

پوهنتون کاردان
KARDAN UNIVERSITY

تشکر